

Artiklar om den judiska frågan

Innehållsförteckning

Daniel Bensaïd: Den judiska frågan idag.....	1
En utgångspunkt, inte en slutpunkt.....	2
En historiskt olöst fråga.....	5
Införlivande är ett historiskt perspektiv, inte ett omedelbart svar.....	6
Formen för Palestinas framtid går inte att förutspå.....	8
Rawan Abhari: Sluta fråga om Israel har rätt att existera.....	10

Daniel Bensaïd: Den judiska frågan idag

(Ur [International Institute for Research and Education](#), 26 oktober 2021. Översättning från engelska, Göran Källqvist.)

För att förstå sionismen måste man börja med en historisk och materialistisk analys: vilket betyder en teori om en folk-klass såsom den utarbetades av Otto Bauer och senare Abraham Léon, och försvarades av Weinstock, Rosdolsky, Deutscher, Mandel och andra.¹

¹ Denna artikel publicerades ursprungligen på franska som "La question juive aujourd'hui", *Critique Communiste* nr 11, september 1982 och finns tillgänglig online [här](#).

Det judiska folkets identitet under århundraden av landsflykt fortlevde inte tack vare ett metafysiskt väsen eller uppdrag, utan i kraft av en social funktion: en folk-klass som fullföljde en funktion på den globala marknaden i samhällen som huvudsakligen producerade bruksvärden. På grund av detta utgjorde judarna en sorts kast som spelade rollen som ”oumbärlig mellanhand i en naturlig ekonomi”.²

I ett förkapitalistiskt samhälle är en kast inte bara en samling individer med likartade funktioner. De som inte ser en gemensam kultur bland dessa utspridda samhällen blundar för det mest uppenbara kulturella bandet: religionen. Det är inte ett utvecklat kapitalistiskt samhälles religion, som har blivit en personlig fråga om tro eller bekännelse, en sorts privat moral, utan en religion med den funktion som den fyller i alla förkapitalistiska samhällen: samhällets direkt politiska, ideologiska och juridiska kitt. Mer än någon annan är den mosaiska lagen politik såväl som moral.³

Dessutom lär denna religion sina anhängare att de är ett folk. Den avgränsar detta folk och utgör en uteslutande faktor genom att förvägra omvändelse till judendom. Genom att den judiska religionen förstärker detta folks enhet och olikheter, har den utgjort ett hinder på vägen till den monoteistiska universalism som kristendomen antog (en motsättning som Spinoza påpekade).

I samhällen med många nationer eller etniska grupper var judarna inte en mindre möjlig nation än andra folkgrupper. När Marx säger att judarna inte levde kvar trots utan på grund av historien, och Abraham Leon tillade att de inte levde kvar trots utan ”tack vare sin skingring”, så erkände båda samtidigt frågan om judisk enhet och historisk identitet, bortom att folkgrupperna var skingrade. Således är det inte okonventionellt att tala om det judiska folkets tusenåriga historia.

En utgångspunkt, inte en slutpunkt

Abraham Leons teori om en folk-klass är den enda utgångspunkt vi kan ha för en materialistisk och historisk förklaring av hur en kulturell, nationell enhet eller en politik grundad på nationalitet kunde bestå trots utspridningen.

Den enda utgångspunkten men inte slutpunkten. Slutar ”den judiska frågan” med att denna folk-klass bryts upp, sliten mellan proletarisering och storkapitalets framväxt? Det är hela tvistefrågan. Bli judiskheten bara en osammanhängande rest, en sorts historisk avvikelser, en fossil, så fort folk-klassens sociala funktion slås sönder av den kapitalistiska ackumulationen? Skulle judar som sådana överleva som ett spöke, eller bara som ett resultat av sionistiska manipulationer? Återigen studsar ”den judiska frågan” tillbaka stick i stäv mot de optimistiska prognoserna om sin minskade betydelse eller försvinnande.

² Nathan Weinstock, *Zionism: False Messiah* (London, 1989), s. 6.

³ Salo Wittmayer Baron betonade förvisso ensidigt att denna religiösa faktor var kittet i ett skingrat samhälle. Men det är nödvändigt att understryka staten Israels slående konfessionella karaktär och den roll som religionen fortsätter att spela för att definiera detta samhälle.

1903 var marxister, Lenin såväl som Trotskij, lika övertygade om proletarietets övergripande frigörande livsuppgift som Upplysningens revolutionära borgarklass var om att de mänskliga rättigheterna hade en övergripande befriande räckvidd. Sedan kom stalinismen. Och de säkra uttalandena om Bund från 1903 lämnade plats för ett osäkert stammande, som var tydligt även hos Trotskij.⁴ Det finns många orsaker till denna rekyl. För det första folkmordet. Vi ansluter oss till fördömandena av hur det användes, och fortfarande används, i de sionistiska myndigheternas propaganda och för deras goda samvete. I Frankrike var visandet av filmen *Förintelsen* ett bra exempel på den hycklande enheten mellan borgarklassen i väst och det judiska etablissemanget. Men det minskar inte ett massivt och exempellöst historiska faktum:

Auschwitz var den nya judiska medvetenhetens och den nya judiska nationens fruktansvärda upphov. Vi som förkastat den religiösa traditionen tillhör nu den negativa gemenskapen av dem som så många gånger tidigare i historien och även för inte så länge sedan på ett tragiskt sätt utvalts att bli förföljda och utrotade. För dem som alltid betonat kontinuiteten i judendomen är det egendomligt och bittert att tänka på att judendomen fått nytt liv på grund av sex miljoner judars förintelse. Jag hade föredragit att judendomen försvunnit och att de sex miljonerna män, kvinnor och barn hade fått leva. Det är ur askan från sex miljoner judar, som judendomens fågel Fenix har rest sig. Vilken återuppståndelse!⁵

Den andra orsaken är kanske mindre spektakulär, men lika djup och varaktig: den första segerrika proletära revolutionen misslyckades inte bara med att på förväntat sätt lösa den judiska frågan genom att införliva [assimilera] judarna, utan dessutom skrev stalinismen ett nytt kapitel i antisemitismens historia. Rötterna till denna antisemitism är många. Weinstock poängterar att NEP gav de judiska samhällenas traditionella handelsfunktion ett nytt liv i övergångssamhället. Deutscher anmärker att ett stort antal judar, som var mycket mer läskunniga än befolkningen i genomsnitt, blev manschettarbetare efter att de tsaristiska begränsningarna [numerus clausus] hade avskaffats. Efter revolutionen införlivades de i mellanbyråkratin och var således perfekt placerade för att bli den stalinistiska byråkratins syndabockar. Till detta måste vi lägga mer direkt politiska skäl och interna faktorer i partiet: majoriteten av de judiska gammalboljsjevikerna kunde knappast omvändas till nitiska försvarare av den storryska chauvinismen. Många av dem hamnade i olika oppositionella strömningar. Det genomgående resultatet blev en politik av kulturell och fysisk likvidering av de sovjetiska judarna, och att det inleddes öppet antisemitiska kampanjer, där Slånskýrättegången och den så kallade läkarkomplotten var slående exempel.

Den stalinistiska antisemitismen var en del av den på det hela taget reaktionära och kontrarevolutionära byråkratiska politik, som vi envist bekämpade. Men vi kan inte hindra att de tvivel och misstankar som denna politik orsakar spiller över till hela arbetarrörelsen, precis som stalinismen gjorde själva den socialistiska tanken misstänksam för miljontals arbetare.

Den tredje orsaken, slutligen, är själva grundandet av staten Israel, som skapade ett fullbordat faktum och gav en del av det judiska folket en territoriell bas och upprättade ett "nationellt hebreiskt samhälle" i Palestina.

Weinstock menar att detta "nationella samhälle" började bildas redan innan staten Israel grundades:

4 Som Alain Brossat konstaterar i sin artikel om Bund (*Fourth International*, nr 2, september 1980) var Bund en judisk socialistisk arbetarorganisation i Ryssland.

5 Isaac Deutscher, "[Den ojudiske juden](#)" och "[Vem är jude?](#)", på marxistarkiv.se, s 12.

Således utvecklades i början av seklet ett oberoende judiskt samhälle gradvis i Palestina, med en egen arbetarklass och en spirande borgarklass, och smälte samman de sionistiska bosättarna, som kom från olika bakgrund, med den inhemska judiska befolkningen till en homogen nationell helhet. Antagandet av hebreiska som ett gemensamt språk befäste den nya enhetens sammanhållning. Dessa tidiga år bevitnade inledningen av bildandet av en ny nationalitet i Mellanöstern, som uppstod ur den specifika sionistiska koloniseringsprocessen och den palestinsk-judiska smältdegeln: embryot till den israeliska nationen.⁶

Och tillägger längre fram:

Långt från att utgöra en klass av utländska förtryckare omvandlades de palestinska judarna gradvis till en ny hebreisk nation, som var uppbyggd i linje med det klassiska kapitalistiska schemat: en härskande borgarklass och ett förtryckt proletariat.⁷

Själva titeln på Weinstocks bok är ett tecken på insikten om detta nya nationella faktum, som förvrängs och hotas av just den sionism som påstår sig vara dess enda försvarare. Vi ska inte underskatta den effekt som detta nya faktum har på hela diasporan.* Genom att utsätta både de askenasiska och sefardiska judarna för förföljelser hade nazismen redan förenat dem. Den sefardiska diasporan i Nordafrika och Mellanöstern kastades sedermera i oordning på grund av effekterna från avkoloniseringen och utvecklingen av den judisk-arabiska konflikten. Det går därför inte att betrakta staten Israel som tillflykt för enbart invandring från Centraleuropa: 65% av den israeliska judiska befolkningen är sefarder.

Således är dialektiken mellan staten Israel och diasporan komplicerad. Den gör det möjligt för det judiska etablissemanget i Frankrike och USA att vara samhällsekonomiskt införlivade samtidigt som det fortsätter att hänvisa till en nationell identitet som till slut har tagit materiell form. Den före detta maoisten Bernard-Henri Lévy's ultrasionistiska uttalanden ska ses som bistert symptomatiska: ”Existensen av en stark stat som spelar de starkas spel är mycket viktigt för en jude, även om juden i fråga, alltså jag, med all sannolikhet kommer att dö i Frankrike.”⁸

Vladimir Rabi understryker med rätta det speciella med denna nya ”sionism genom fullmakt” inom diasporan: ”En märklig sionism, en sionism utan finansiellt deltagande (Frankrikes 700.000 judar deltar mindre än de 19.000 judarna i Schweiz); utan *aliyah* [att återvända] (i genomsnitt 1.000 per år) och utan politisk makt. Det är vad vi kan kalla ’sionism genom fullmakt’.”⁹ Sant. Men när staten Israel hotas på allvar, så kommer diasporans överväldigande majoritet att fungera som en yttre gränsvakt för det ”nationella samhället”. Hittills har varenda kris illustrerat detta, och det är en sida av problemet: man kan inte i grund och botten skilja ett nationellt samhälles materiella existens i Palestina från en flyktig och rörlig diaspora som är dömd till ett gradvist införlivande.

6 Weinstock, *Zionism*, s 88.

7 *Ibid*, s 182.

* Diaspora – etniska gruppers bosättning utomlands – öa.

8 Citerat i ”Catalogue pour des Juifs de maintenant”, *Revue Recherches*, nr 38, september 1979.

9 *Ibid*.

Folkmordet, den stalinistiska antisemitismen, grundandet av staten Israel: det är de tre orsakerna till att den judiska frågan, tvärtemot de historiska prognoserna från början av 1900-talet, åter kom i förgrunden. Det är kraftfulla orsaker. Prognosen om socialt införlivande har inte blivit ogiltig, men vägen dit är oändligt mer slingrande, precis som vägen till den socialistiska revolutionen. 1937 var Trotskij oändligt mycket mer försiktig och reserverad än 1903: ”Jag upprepar, otvivelaktigt är den judiska frågan sammanbunden med mänsklighetens totala frigörelse.”¹⁰ Att hävda att frågan som sådan faktiskt har lösts genom att folk-klassen har brutits sönder är något annat. Trotskij har otvivelaktigt rätt. Men under väntan på denna totala frigörelse vid historiens horisont, under väntan på att samhällsklasserna och staten försvinner, lever frågan kvar, och kan inte ignoreras.

En historiskt olöst fråga

Hur ska den då karakteriseras? Uppdelningen av folk-klassen i proletariat och borgarklass, tendensen att införliva åt båda håll, ledde inte till att folkgruppen helt enkelt upplöstes. Den existerar och dess identitet fortlever i ett nytt sammanhang. Det är möjligt och troligt, att om det hade gått bättre för revolutionen i Sovjetunionen, och utan nazismen (som samlade en skingrad enhet under en enda stjärna), så skulle frågan ha lösts. Men så är inte fallet.

Ändå skrev Rosdolsky, som höll med om Abraham Leons teser:

Utan tvekan var identifieringen av judiskhet med kapitalismen, som vi hittar i texten från 1844, felaktig redan vid den tiden, inte bara på grund av att kapitalismen redan hade vuxit ur sina ålderdomliga former – handels- och ockerkapital – utan å ena sidan därför att judarna själva på grund av den kapitalistiska klassdifferentieringen alltmer förlorade sin karaktär som det främsta handelsfolket, och omvandlades från en folk-klass till en modern nationalitet.¹¹

Som redan Rousseau sa, en säregen nation: ”Åtskild från de andra, men ändå inte sammanfogad med dem.” Ett folk i landsflykt, en nation utan territorium, nationellt samhälle, nationalitet, alla dessa definitioner har prövats. Utan tvivel skymms frågan av en begränsad definition av vad en nation är, en definition som inskränker den till nationalstaten, en form under skydd av en framväxande nationell borgarklass (som enar en nationell marknad), eller ett antiimperialistiskt proletariat som på vägen till sin sociala frigörelse förverkligar de nationellt demokratiska uppgifter som borgarklassen lämnat olösta. Det var sådana tankar som i slutändan ledde Marx och Engels till reaktionära ståndpunkter om ”folk utan historia”.

Debatten fortsätter inom den marxistiska teorin. Den vacklar mellan Stalins normgivande definition, som räknar upp oundgängliga kriterier för att erkänna en nations faktiska existens, och Bauers flytande definition som behåller en varierande kombination av kriterier, varav inga (inte ens territorium) är helt oundgängliga.

Återigen är nyckeln historisk. Under den uppåtstigande kapitalismen och bildandet av nationella marknader, ställs inte den nationella frågan på samma sätt som under imperialismen och senkapitalismen. I det första fallet leder den i huvudsak till att det bildas nya nationalstater. I det sistnämnda fallet har den en benägenhet att vara direkt förknippad med perspektivet på kulturellt

¹⁰ Ur en intervju som Leo Trotskij gav till den judiska pressen vid sin ankomst till Mexiko. Återgiven i [Om den judiska frågan](#), på marxistarkiv.se, s 6.

¹¹ Roman Rosdolsky, ”La Neue Rheinische Zeitung et les Juifs”, *Etudes de Marxologie*, nr 7 (aug. 1963). Se även hans kritik av Marx och Engels om den nationella frågan.

självbestämmande i en planerad ekonomi och socialistisk demokrati. För att vara tydlig kan den sistnämnda benämnas som en fråga om nationalitet istället för en nationell fråga. Det innebär inte att ge mindre erkännande av en folkgrupp och ett nationellt faktum.¹²

Införlivande är ett historiskt perspektiv, inte ett omedelbart svar

Det är inte rätt att bara säga införlivande löser den judiska frågan. Det är riktigare att, som Trotskij gjorde, säga att lösningen ligger i mänsklighetens fullständiga frigörelse, utan att bortse från vilken rytm och vilka former nedgången för nationella frågor och kulturellt oberoende antar. Införlivandet kommer sannolikt att ta denna form. Men det kan inte vara en politisk linje eller paroll som svar på sionismen. Innan arbetarrörelsen i praktiken har visat sin förmåga att lösa den judiska frågan kan man inte be det judiska nationella samhället att anförtro införlivandets naturliga lagar till proletariatet.

För tillfället har proletariatet inte visat denna förmåga.¹³ Oavsett hur sannolikt ett införlivande är, kan det alltså inte vara ett svar på kravet på nationella rättigheter. Det är därför vi erkänner att de judiska samhällena har legitim rätt att som judiska samhällen försvara sig mot antisemitiska kampanjer. Det är upp till oss att säkerställa att arbetarorganisationerna visar sig vara effektiva under denna kamp.

Lenin och Trotskij svängde kraftigt angående vilket det omedelbara svaret på den judiska frågan var. 1903 betecknade Lenin Bunds tanke på en judisk nation som ”vetenskapligt helt ohållbar” och ”politiskt reaktionär”.¹⁴ Han tog sin tillflykt bakom Kautskys och Bauers förmodade kunskap om ämnet för att karakterisera den judiska folkgruppen som en kast och inte en nation.

I sina kritiska anmärkningar om den nationella frågan från 1913 talar Lenin om ”den mest förtryckta och hetsade nationen, den judiska”.¹⁵ Redan 1905 insåg han att: ”I egenskap av en utesluten nationalitet lider de judiska arbetarna inte bara under ett allmänt ekonomiskt och politiskt förtryck, utan också under det ok som berövar dem elementära medborgerliga rättigheter.”¹⁶

Och 1913 kritiserade han också Bauer för att han uteslöt judarna ur sitt projekt om kulturell nationell autonomi: ”han utesluter den enda exterritoriella (utan eget territorium) nationen ur planen på exterritoriell autonomi för nationerna”.¹⁷

Det kan därför inte finnas någon tvekan om att Lenin från och med 1905 närmar sig den judiska

12 Bauers teori om nationellt kulturellt självbestämmande som ett sätt att lösa de nationella frågorna i kejsardömet Österrike-Ungern utan att bryta dess enhet kan ha viss giltighet som svar på nationella krav under den nedåtgående kapitalismen, och som alternativ till ett mångfaldigande av nationalstaterna. Men det kräver att regionala organ spelar en viktig roll i den socialistiska planeringen, vilket Lenin själv föreslog: ”Detta kräver i synnerhet ett omfattande regionalt oberoende och ett fullständigt demokratiskt lokalt självstyre, där gränserna för de självstyrande och oberoende regionerna avgörs av de lokala invånarna själva på grundval av sina ekonomiska och sociala förhållanden, nationella befolkningssammansättning, etc.” Lenin, ”[Resolutions of the Summer, 1913, Joint Conference of the Central Committee of the R.S.D.L.P. and Party Officials](#)”.

13 I *Le Défi national* (Paris, 1978-1979) ger Arie Yaari ett imponerande exempel på den nutida sovjetiska antisemitismen.

14 Lenin, ”Position of Bund in the Party”, i *Collected Works* bd 7 (London, 1977), s 100.

15 Lenin, [Kritiska anmärkningar i den nationella frågan](#), på marxistarkiv.se, s 4.

16 Lenin, [”To the Jewish Workers”](#) (1905).

17 Lenin, [Om ”kulturell-nationell” autonomi](#), på marxistarkiv.se, s 2.

frågan som en speciell nationell fråga, som lika lite kräver något separat revolutionärt parti som den gör för andra nationaliteter. Partiets enhetliga struktur motsvarar helt enkelt den proletära revolutionens strategiska mål: den tsaristiska statsapparaten.

Samtidigt som Lenin medger de nationella frågornas verklighet i Ryssland och hur komplicerade de är, så hyllar han faktiskt ”kapitalismens världshistoriska tendens till nedrivning av de nationella skrankorna, till utplåning av nationella skillnader, till *assimilering* av nationer”.¹⁸

Lenin sökte lösningen i positiva förslag som gynnade rätten att bilda föreningar inom utbildningen och använda nationella språk. Trogen lärdomarna från *Kritik av Gothaprogrammet* förstod han att det efter maktövertagandet inte räckte med formell jämlikhet mellan små och stora nationer, mellan förtryckarna och de förtryckta. Man måste kompensera för de samlade ojämlikheter som visar sig konkret i det dagliga livet. Lenin var för att utveckla de arbetande massornas språk och litteratur i de nyss förtryckta nationerna. För att övervinna nationella särintressen krävs först av allt att man erkänner nationella rättigheter, inte passivt utan med aktiva bidrag från partiet: ”partiets uppgift i förhållande till dessa nationella gruppers arbetande massor är att hjälpa dem att fullt ut använda sin garanterade rätt till en fri utveckling.”¹⁹

Judarna behandlades som en nation bland andra och en kommission för judiska angelägenheter bildades som en del av regeringen.

Inför nazismens framväxt och återupplivandet av antisemitism i Sovjetunionen under det byråkratiska förfallet, var Trotskij mycket försiktig och vågade inte längre förutspå att den judiska frågan snabbt skulle försvinna som en nationell fråga:

Jag vet inte huruvida judendomen kommer att byggas upp som en nation igen. Klart är det däremot att det inte kan finnas något tvivel om att de materiella villkoren för judendomens existens som en självständig nation bara kan uppkomma genom en proletär revolution. Det finns inget sådant på vår planet som en idé att någon skulle ha mer rätt till en bit land än någon annan.²⁰

Samma år (1934) erkände han att judar, och inte bara de som levde i Sovjetunionen, hade samma nationella rättigheter som alla andra nationaliteter:

... en arbetarregering har som sin plikt att skapa bästa möjliga villkor för kulturell utveckling för judarna, såväl som för andra nationer. Detta betyder bland annat: att för de judar som önskar sig egna skolor, egen press, egen teater, etc., tillhandahålla separat territorium för egen administration och utveckling... Om den ena eller andra nationella gruppen är dömd att utplånas (i nationell betydelse) måste det ske på samma sätt som en naturprocess, aldrig som en konsekvens av ett territoriellt, ekonomiskt eller administrativt problem.²¹

Slutligen medgav han ännu senare (1937) att historiens förlopp i motsats till alla förväntningar hade motverkat en snabb tillbakagång av den judiska nationella frågan:

18 Lenin, [Kritiska anmärkningar i den nationella frågan](#), s 6.

19 J.V. Stalin, ”[The Immediate task of the Party in the National Question](#)”, (1921). Utkastet till dessa teser skrevs av Stalin och antogs av Ryska kommunistpartiets tionde kongress.

20 Trotskij, [Om den judiska frågan](#), s 4.

21 *Ibid*, s 4.

I min ungdom lutade jag åt prognosen att de olika ländernas judar skulle införlivas och att den judiska frågan därför skulle försvinna på ett halvt automatiskt vis. Den historiska utvecklingen under det senaste kvartssekle har inte bekräftat det perspektivet... Man måste därför räkna med att den judiska nationen kommer att fortsätta att existera under en hel epok framöver.²²

Trotsky föreställde sig att det även inom ramen för en segerrik socialism fanns behov av internationell planering av nationernas topografi för att tillfredsställa det reella behov av territorium som ger sionismen näring. Han tänkte sig på inget sätt införlivandet som en omedelbar lösning, och ännu mindre som en tvångslösning.

I själva verket är Lenins och Trotskijs förhållningssätt tydligt och till stor del pragmatiskt: det handlar om att undanröja alla hinder för proletariats enande, genom att undanröja de förtryckta nationaliteternas misstro med hjälp av ett omfattande erkännande av deras nationella rättigheter. De utgår inte från en normgivande och inskränkande definition av nationen, utan från de konkreta problem som nationella krav utgör.

För de som har varit förtryckta och uteslutna kan inte ett införlivande och en urholkning av nationella särintressen helt enkelt ske genom att förneka deras existens. Istället börjar det med att förneka förnekandet, dvs. bekräfta deras nationella identitet. Detta stället oundvikligen frågan om det revolutionära partiets inställning. Det börjar förvisso med ett omistligt erkännande av rätten till självbestämmande, men på den förtryckta nationalitetens egen nivå innebär det att det tar på sig ansvaret för sina nationella yttringar och inte ger upp dem till borgerligt nationalistiska strömningar.

Alternativet till sionismen kommer bara att bli effektivt om det samtidigt förs fram av judar i de judiska samhällena.

Formen för Palestinas framtid går inte att förutspå

Staten Israel är inte en stat som alla andra, utan en stat med en kolonial struktur som ända från början grundades på kampanjer för ”judiskt arbete”, på kibbutzer som förtryckte de arabiska småbönderna, på ekonomisk apartheid och på fackföreningar som var förbehållna judar (åtminstone mellan 1920 och 1967).²³ Det är ingen slump att denna stat redan vid sitt grundande utropades till ”den judiska staten i landet Israel”, och att den behåller en religiös karaktär; det är ingen slump att rasdiskriminering kodifierades i 1950 års Återvändandelag och 1952 års Nationalitetslag. Denna stat är det logiska resultatet av Moses Hess’ sionistiska projekt, som ända från sionismens början föreställde sig hur judar återvände till Palestina i de franska kolonialistexpeditionernas vagnar. Den uppstod ur en expropriering av det palestinska folket och till priset av att bilda en ny ”nation utan territorium”: palestinierna. Det är inte den minsta paradoxen.

Nu befinner sig den hebreiska nationaliteten i en ställning som förtryckare, på bekostnad av palestinierna. Det går inte att likställa de förtrycktas och förtryckarnas nationalism, och det kan inte heller någondersas våld. Den sionistiska terrorismen är statsterrorism, som till sitt förfogande har en stående armé, en polismakt och säkerhetstjänster i en borgerlig stat som stöds av imperialismen.

²² *Ibid*, s 5.

²³ I en artikel i *Rouge*, använde vi felaktigt uttrycket ”en stat som alla andra” när vi beskrev staten Israel. I sitt sammanhang borde det inte ha varit vilseledande, eftersom det uteslutande användes i polemisk mening mot illusionerna hos den ursprungliga sionismen, som påstod sig grunda en kollektiv stat och istället grundade en klasstat, en ”goj-stat”. [”Goj” betyder icke-judisk, ofta i nedlåtande mening - öa.]

Inför detta förtryck stöder vi palestiniernas nationella rättigheter ovillkorligt. Och det hedrar oss att vi kan citera de palestinska trotskisternas program, som så tidigt som 1939 bekräftade "[sin] totala solidaritet med den arabiska nationalistiska rörelsen och [sitt] ovillkorliga stöd till [följande] omedelbara krav från araberna: a) stopp för judisk invandring; b) förbud mot ytterligare markköp av judar; c) en arabisk nationell regering".²⁴

Just på grund av att vi anser att den sionistiska staten till sitt väsen är en kolonial stat har krossandet av dess koloniala strukturer en övergångsdynamik. Det är vad Weinstock kallade avsionisering:

Med detta menar israeliska revolutionärer att Israels förtryckande och koloniala samhälls-ekonomiska och politiska strukturer krossas.... Men är inte avsionisering en rökridå för att bevara status quo i en ny juridisk förpackning? Nej. Den förutsätter ett radikalt krossande av de existerande politiska och sociala strukturerna, förutan vilket den inte går att uppnå. Men, skulle en del säga, att avsionisera Israel är sist och slutligen att arbeta med en israelisk stat i sikte, vilket är mot palestiniernas mål, som just vill avskaffa den monoetniska och kolonialt baserade enhet som upprättades på deras territorium. Sanningen är att det inte går att förutsäga de exakta konstitutionella formerna för ett framtida Palestina utan att ta till tomma profetior, eller ännu värre ersätta folket i fråga med sig själv. Vi kan bara slå fast principer: rätten för flyktingar att återvända, självbestämmande för palestinier, att israeler fritt ska kunna utöva sina nationella rättigheter. Ett sådant program går att föreställa sig både inom enhetliga palestinska ramar, såväl som i en förbundsstatlig eller konfederal struktur, eller till och med i en arabisk helhet. Det viktigaste är att det inte går att undvika den israeliska nationella frågan med hjälp av verbala finesser. Rensa bort ineffektiva ihåliga formuleringar som "så kallad israelisk stat", "så kallad israelisk nation", "sionistisk koloni i det ockuperade Palestina" ... som återspeglar sin ideologiska fattigdom; de tror att de löser problemet genom att förneka det. Krossandet av Israels sionistiska strukturer – som med nödvändighet kräver att israeliska revolutionärer själva deltar – lämnar rum för olika institutionella formuleringar. Det avgörande är det israeliska samhällets behov att på ett eller annat sätt integrera sig med den arabiska revolutionära rörelsen.²⁵

24 Weinstock, *False Messiah*, s 199.

25 N. Weinstock, "Sionisme, antisionisme, désionisation", *Quatrième Internationale*, nr 46, november 1970, s 45.

Rawan Abhari: Sluta fråga om Israel har rätt att existera

(Ur [Jacobin](#), 4 april 2026. Rawan Abhari tjänstgör vid Quincy Institute for Responsible Statecraft och bor i Washington, DC. Hon arbetade tidigare som utrikespolitisk stipendiat i kongressen. Översättning från engelska, Göran Källqvist.)

(Frågan ”Har Israel rätt att existera?” är egentligen inte en förfrågan om nationernas rättigheter. Det är en manipulering av diskussionen, ett lackmustest som tvingar palestinier att ge teoretiska försäkringar innan man ens kan lyssna på deras verkliga politiska anledningar till missnöje. *Jacobins* kommentar.)

Vartefter Donald Trumps andra presidentperiod har utvecklats, har hans regering antagit ett allt våldsammare förhållningssätt till utrikespolitiken – från att hota allierade och sträva efter territoriell expansion till olagliga militära aktioner från västra halvklotet och Karibien till Mellanöstern, aktioner som kulminerade i ett eskalerande och olagligt krig mot Iran gemensamt med Israel. Som en reaktion på detta har den breda debatten om utrikespolitiken alltmer rört två existentiella frågor.

Den första frågan är: Vad kommer efter den regelbaserade världsordningen? De som frågar är oftast medlemmar i den nyliberala politiska ledarklassen, som hävdar att Trumps handlingar har ödelagt anspråket att efterkrigstidens ordning fortfarande fungerar som den gjorde en gång – ett erkännande som premiärminister Mark Carney fångade i ett vida diskuterat tal vid Världsekonomiskt forum i Davos, där han förklarade att världen upplever ”en brytning, inte en övergång”. Andra inom vänstern anmärkte att detta alltid är hur ordningen antogs fungera och har fungerat, och betonade en kontinuitet snarare än en skarp brytning.

När presidentvalet 2028 nu börjar vara i sikte, och Demokratiska partiets främsta eldsjälar prövar budskap på bokturnéer och framträdanden i medier, så är den andra fråga som börjar ställas: Har Israel rätt att existera? Diskussionen skärps inte bara på grund av det pågående kriget utan också av förändrade uppfattningar i partiets bas, där opinionsundersökningar och offentlig retorik visar en ökande medvetenhet om och stöd för palestinskt självbestämmande.

Gavin Newsom har förhoppningar om presidentskapet, och visade sig vara mottaglig för detta klimat när han nyligen kallade Israel en apartheidstat – även om han snabbt slog till reträtt och ångrade sig. På sin bokturné nyligen och i diverse medier och podcastframträdanden har Josh Shapiro varit mycket mer konsekvent. Med en omskrivning av hans resonemang, anser Shapiro, att om man inte anser att Israel har rätt att existera, så är man för ständigt krig, medan han är för fred eftersom han stöder en tvåstatslösning.

På andra sidan står högern mellan en nyfunnen misstänksamhet och kritik mot Israel och ökande antijudiska stämningar, som stöds av figurer som den extrema högerinfluenseraren Nick Fuentes, som fortsätter att delvis omfattas av det allt radikalare Republikanska partiet.

Exempelvis har Tucker Carlson övertygande kritiserat Israels roll för att påverka USA att angripa Iran, men har också på ett kontroversiellt sätt givit Fuentes en plattform. Carlson blev synbarligt frustrerad under en intervju nyligen, då *Economists* chefredaktör Zanny Minton Beddoes upprepade

gångerna frågade om han ansåg att Israel har ”rätt att existera”. Carlson pressade på för ett klargörande: ”Vad betyder det? Varifrån kommer denna rätt? Har andra länder rätt att existera?”

För att besvara vår tids två pressande frågor måste vi inse att världsordningen efter Andra världskriget återopade universella principer samtidigt som den skapade och skyddade politiska uppgörelser som redan från början bröt mot dem. Som juridikforskaren Asli Ü Bâli konstaterar, är skapandet av staten Israel sammanvävt med utvecklingen av de internationella lagar som vi känner till idag. ”Palestina är ett exempel som går hela vägen tillbaka till FN:s grundande, ett exempel som en majoritet av stater i FN fortsätter att tolka ur en ofullständig avkoloniserings perspektiv.”

Hon tillägger: ”Så Israel har skapat en stat som uttrycker det judiska folkets erkända rätt till självbestämmande, men ständigt betar sig på sätt som i grund och botten förnekar palestinierna förmåga att uppnå samma sak.”

FN:s delningsplan för Palestina tilldelade större delen av landet till en judisk stat, trots att judarna var en minoritet av befolkningen och bara ägde en liten del av landet. Det krig som följde, det arabisraeliska kriget 1948, orsakade tvångsflyttningar och dödande av palestinier i masskala. I denna mening utgör skapandet av Israel en grundläggande motsättning – en arvsynd inom den påstått regelbaserade världsordningen.

Ändå konfronterar det politiska samtalet aldrig denna motsättning. Istället har det hängt upp sig på den rituella frågan om Israel har ”rätt att existera”. I själva verket erkänner internationell lag inte någon sådan rätt för stater: den erkänner folkens rätt till självbestämmande och förbjuder territoriella erövringar. Frågan fungerar mindre som en juridisk undersökning än som ett politiskt lackmustest.

Som Mohammed El-Kurd har hävdad, tvingar denna formulering in palestinier och andra i en retorisk fälla. Istället för att ta itu med tvångsflyttningar, ockupation eller ojämlika rättigheter, måste de först, redan innan de ens får föra fram sina politiska klagomål, göra ett moraliskt erkännande och försäkra världen att de inte är ute efter våld. Resultatet blir en debatt som ersätter den materiella verkligheten – militärt styre, tvångsflyttning och statslöshet – med abstrakta löften.

Svaret på dessa två grundläggande frågor bör utgå från det faktum att själva världsordningen grundade sig på en inledande motsättning som inrättade den för hyckleri – och hyckleri är den yttersta sårbarheten. Systemet både skapade denna motsättning och försvagas av den. Det som kommer sedan får inte förlita sig på falska löften utan på handlingar som är rotade i verkligheten.

Den tidigare utrikesministern John Kerry uttryckte en gång Israels dilemma: det kan antingen vara en demokratisk stat eller en judisk stat, men inte båda. Varje ny världsordning måste ta itu med ett lika definitivt val: alla folks självbestämmande eller ett bestående av sionismen.